

ZAPISNIK
sa pete šednice Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore,
održane 15. marta 2013. godine

Šednica je počela u 11 sati.

Šednici je, zbog spriječenosti predsjednice Odbora Nade Drobniak, uz saglasnost Odbora, predsjedavala mr Branka Tanasijević, članica Odbora.

Šednici su prisustvovala članice Odbora: Draginja Vuksanović, Ljerka Dragičević, dr Ljiljana Đurašković, doc.dr Branka Bošnjak, Zdenka Popović i Ana Ponoš.

Saglasno članu 56 Poslovnika Skupštine, odsustvo sa šednice najavile su član/ica Odbora: Jovan Martinović i Žana Filipović.

Po pozivu, šednici su prisustvovali: predsjednik i članovi Odbora za ljudska prava i slobode: dr Halil Duković, doc.dr Srđa Popović i Kemal Zoronjić i poslanica Zorica Kovačević.

Šednici su prisustvovali: predstavnik sistema UN Benjamin Perks, predstavnica agencije DeFacto Olivera Komar, predstavnici/e UNICEF-a: Ida Ferdinandi, Momir Krivačević i Julia Von Sigsfeld, koordinatorka sistema UN Ana Dautović, savjetnice u Kancelariji UNDP u Crnoj Gori Vanja Šćepović i Sanja Elezović i predstavnik/ca Ministarstava za vanjske poslove i evropske integracije: Filip Kalezić i Lejla Murseljević.

Rad šednice pratili su predstavnici medija.

Za šednicu je, jednoglasno, utvrđen sljedeći

DNEVNI RED:

POSTMILENIJUMSKE KONSULTACIJE, SAGLEDAVANJE RODNIH DIMENZIJA

**

Odbor je usvojio zapisnik sa četvrte šednice bez primjedbi.

**

Uvodne napomene u vezi sa temom dnevnog reda dala je predsjedavajuća mr Branka Tanasijević podšetivši da su Milenijumski razvojni ciljevi definisani 2000. godine, sa ciljem da budu ispunjeni do 2015. godine, a da je sistem UN u Crnoj Gori započeo nacionalne konsultacije o razvojnim prioritetima nakon 2015. godine, u okviru globalne kampanje „Svijet kakav želimo 2015“. Saopštila je da je Crna Gora jedna od 75 zemalja u kojoj Ujedinjene nacije, sa brojnim partnerima, sprovode nacionalne konsultacije, sa zajedničkim ciljem da se od građana dobiju informacije o tome koji su njihovi problemi, ali i prioriteti, kao i da se utvrde moguća rješenja. Namjera je da se kroz uključivanje građana u dijalog o njihovoj budućnosti iskristališe kolektivna vizija održivih razvojnih ciljeva nakon 2015. godine, koji će se nastaviti na aktuelne Milenijumske razvojne ciljeve. Tim povodom agencija DeFacto, angažovana od strane UNDP-a u Crnoj Gori, sprovela je reprezentativno istraživanje kojim su izdvojene sljedeće prioritetne oblasti za Crnu Goru:

-ekonomija, nezaposlenost, prihodi, regionalni razvoj; korupcija, kriminal, nepotizam; zdravlje; jednakost; životna sredina; infrastruktura; obrazovanje; vrijednosti.

Naglasila je da je rodna ravnopravnost integralni dio svih definisanih oblasti i da je od posebnog značaja da se na ovoj šednici razgovara o rodnoj ravnopravnosti kao segmentu teme koja se odnosi na jednakost, ali i da se sagleda rodna dimenzija u svim ostalim temama.

Predstavnik sistema UN Benjamin Perks izrazio je zadovoljstvo što su poslanici/ce prepoznali važnost nacionalnih konsultacija o razvojnim prioritetima Crne Gore i iskazali spremnost da učestvuju u diskusiji o postmilenijumskim razvojnim ciljevima s aspekta obezbjeđivanja rodne ravnopravnosti. Saopštio je da je Crna Gora jedna od zemalja čiji će građani imati uticaja na stvaranje svijeta kakvog želimo nakon 2015.godine, i da su tekuće konsultacije o prioritetima za razvoj zemlje u tom periodu šansa za Crnu Goru

da rodnu ravnopravnost i zaustavljanje nasilja nad ženama stavi na vrh razvojne agende. Naglasio je da je nasilje nad ženama najrasprostanjeniji oblik nejednakosti i da treba stvoriti uslove da politike i praksa nakon 2015. godine budu usmjerene na eliminisanje svih oblika rodne diskriminacije i nasilja.

Predstavnica agencije DeFacto Olivera Komar, informisala je učesnike/ce šednice da je istraživanje sprovedeno putem: internet anketa, ličnih intervju a i twitter anketa, sa ciljem da se obuhvati najšira baza, ali i određene interesne grupe, čiji su odgovori značajni za definisanje razvojnih ciljeva. U prvom krugu konsultacija građani su odgovarali na pitanja otvorenog tipa i definisali osam tema koje su po njihovom mišljenju od posebne važnosti za budući razvoj Crne Gore. Pored pitanja iz oblasti ekonomije, prihoda, regionalnog razvoja, ravnopravnosti, obrazovanja, životne sredine itd, kao značajna tema identifikovano je i pitanje promjene sistema vijednosti. U drugom krugu konsultacija, ponuđena su dopunska pitanja ekspertskim grupama radi što boljeg sagledavanja problema unutar definisanih tema, kako bi se u završnoj fazi nacionalnih konsultacija formulisale preporuke koje će Crna Gora dostaviti Generalnoj skupštini Ujedinjenih nacija.

U raspravi su kroz pitanja i komentare učestvovali/e: članice Odbora za rodnu ravnopravnost - Ljerka Dragičević, mr Branka Tanasijević, Ana Ponoš, Zdenka Popović, dr Ljiljana Đurašković i doc.dr Branka Bošnjak, predsjednik i član Odbora za ljudska prava i slobode - dr Halil Duković i doc.dr Srđa Popović, poslanica Zorica Kovačević, predstavnica agencije DeFacto Olivera Komar i koordinatorka sistema UN Ana Dautović.

Ljerka Dragičević izdvojila je tri teme: pitanje jezika, životnu sredinu i regionalni razvoj. Ukazala je na potrebu zaštite jezika i izrazila bojazan da se zbog svakodnevne upotrebe stranih riječi naš jezik polako gubi; problem buke koji je posebno izražen u ljetnjem periodu u primorskom dijelu Crne Gore i regionalne razlike u stepenu razvoja koje se manifestuju kroz nerazvijeni šever a razvijeni južni region, kao i infrastrukturne probleme koji otežavaju razvoj.

Ana Ponoš komentarisala je pitanje koje se odnosi na lica sa invaliditetom i ukazala na pojavu diskriminacije u pogledu njihovog zapošljavanja i obavezu državnih institucija da u zakonom propisanom roku arhitektonskim rješenjima prilagodi prilaze (rampe, liftove itd.) licima sa hendikepom.

Predšedavajuća mr Branka Tanasijević, polazeći od činjenice da je kao metod istraživanja korišćen upitnik sa pitanjima otvorenog tipa, a što je veoma zahtjevno za obradu i analizu podataka, postavila je konkretna pitanja: kako su ustanovljeni kriterijumi na osnovu kojih su klasifikovana pitanja; da li su rezultati istraživanja upoređivani sa nekim prethodnim periodom i da li je pojedinac danas više spreman da ličnim angažovanjem pokaže da želi da doprinese dobrobiti zajednice; da li su ispitanici istakli značaj komunikacije i ljudskih odnosa; da li su postojale razlike između polova u pogledu vrjednovanja tema i da li postoji neka oblast koja je dominantna da je žene smatraju bitnom za kvalitet života u Crnoj Gori.

Odgovore na pitanja dala je predstavica agencije DeFacto Olivera Komar i, između ostalog, saopštila da je u prvom krugu konsultacija prikupljeno 3000 odgovora (2000 terenski i 1000 putem internet i twitter anketa), da su žene preferirale i isticale pitanja iz oblasti: socijalne sigurnosti, obrazovanja, zaštite životne sredine, i da nije bilo značajne razlike između polova u pogledu vrjednovanja tema.

Doprinos raspravi dao je član Odbora za ljudska prava i slobode doc.dr Srđa Popović kroz osvrt na sprovođenje principa rodne ravnopravnosti na lokalnom nivou istakavši primjer Budve u kojoj je značajan broj žena na rukovodećim pozicijama.

Poslanica Zorica Kovačević tražila je pojašnjenje od predstavnice agencije DeFacto u vezi sa pitanjima dostupnosti i kvaliteta zdravstvene zaštite u Crnoj Goti i tokom rasprave komentarisala pitanje sistema vrijednosti i zastupljenosti žena na rukovodećim mjestima.

Predšednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je izrazio mišljenje da je Crna Gora dobro mjesto za život, povezujući nivo ostvarivanja ljudskih prava sa materijalnom sigurnošću građana. Istakao je da se ravnopravnost muškaraca i žena kvalitetno rješava povećanjem stepena obrazovanja žena. Između ostalog, govorio je o potrebi promjene vrjednosnog sistema i iskazao ohrabrujući stav da se naše društvo brzo mijenja.

Zdenka Popović, komentarišući pitanja u okviru teme Jednakost, saopštila je da muškarci i žene nijesu jednaki kada je u pitanju ekonomija i preduzetništvo, i da se ta nejednakost ogleda, prije svega, u pronalazanju odgovarajućeg zaposlenja i kada su u pitanju zarade. Naglasila je da je potrebno podizanje

nivoa svijesti protiv rodni stereotipa kako bi se ženama obezbijedio jednaki pristup svim radnim mjestima i povećalo učešće žena na rukovodećim funkcijama. Takođe, komentarisala je pitanja - u kojoj mjeri kvalitet života u Crnoj Gori zavisi od sistema vrijednosti; koje vrijednosti dominiraju kod građana Crne Gore i na koji način se može uticati na sistem vrijednosti. Ukazala je na potrebu izmjena vrijednosnog sistema i neophodnost angažovanja porodice, škole i cjelokupnog društva.

Dr Ljiljana Đurašković ukazala je na postojanje rodni stereotipa i neophodnost promjene vrijednosnog sistema. Takođe je podšetila da pojedine grupe ljudi trpe razne oblike diskriminacije koji su u najvećoj mjeri posljedica njihovog socio-ekonomskog položaja. Preporučila je da se obezbijedi što veći broj podsticajnih mjera kojim će se eliminisati barijere na koje nailaze žene preduzetnice i žene u ruralnim područjima kako bi se uspješno realizovali njihovi poslovni planovi.

Učestvujući u raspravi doc.dr Branka Bošnjak komentarisala je pitanja sistema vrijednosti, zapošljavanja lica sa invaliditetom, mobinga, izmjena izbornog zakonodavstva i zastupljenosti žena na izbornim listama, primjenu principa rodno balansirane zastupljenosti prilikom izbora i imenovanja na određene funkcije, obrazovanja radni tijela i utvrđivanja sastava zvaničnih delegacija u Skupštini Crne Gore, kao i doprinos medija u promovisanju tih tema. Tokom rasprave, konstatujući da rodna nejednakost postoji u mnogim oblastima, ukazala je na potrebu podizanja nivoa svijesti o važnosti rodne ravnopravnosti kao vrijednosti za sve.

Nakon rasprave, predstavica agencije DeFacto zahvalila je poslanicima/ama na komentarima i sugestijama koji će biti doprinos u koncipiranju preporuka koje će Crna Gora dostaviti Generalnoj skupštini Ujedinjenih nacija.

Šednica je završena u 13 sati.

SEKRETARKA ODBORA
Snežana Grupković,s.r.

PREDŠEDAVAJUĆA ODBORA
Mr Branka Tanasijević,s.r.